

STRUČNI SKUP / CONFERENCE

Kad se male ruke slože:
održiva dječja knjižnica
When little hands come together:
sustainable children's library

26. i 27. ožujka 2024.
March 26 and 27, 2024

ORGANIZATORI:

HRVATSKO KNJIŽNIČARSKO DRUŠTVO

Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež

KNJIŽNICE GRADA ZAGREBA Gradska knjižnica i Knjižnica Medveščak

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU

SEKCIJA KNJIŽNICA ZA DJECU I MLAĐE

MEĐUNARODNOG SAVEZA KNJIŽNIČARSKIH DRUŠTAVA I

USTANOVA

Program skupa

1. DAN

26. ožujka 2024.

Knjižnice grada Zagreba – Gradska knjižnica, Multimedijalna dvorana
Odjela za djecu i mladež

Moderatori: Marina Šimić i Luka Kvesić

9:30 – 10:00 / Okupljanje sudionika, provjera opreme i veze

10:00 – 10:15 / Pozdravni govori

10:15 – 11:35 / Pozvana izlaganja

- dr. sc. Diana Garašić: **Obrazovanje za održivi razvoj**
- Barbara Balenović: **Uloga knjižnice u razvoju ključnih kompetencija u ostvarivanju održivog razvoja**, Knjižice grada Zagreba
- Dolores Mumelaš: **Budućnost u rukama djece: knjižnice kao katalizatori održivosti**, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
- Danijela Petrić: **Kako prilagoditi temeljne knjižnične usluge potrebama današnjeg djeteta te učiniti čitanje održivim?**, Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica

11:35 – 11:45 / Pitanja

11:45 – 12:15 / Stanka uz osvježenje i kavu

12:15 – 13:25 / Izlaganja primjera dobre prakse 1. dio

- Branka Mikačević, Tatjana Petrec, Ivana Blažeković: **Mali koraci - ciklus radionica i predavanja u okviru programa Zazeleni se**, Narodna knjižnica "Petar Preradović", Bjelovar
- Alenka Melkić, Tito Kliska: **Eko STEM održivi programi za djecu i mlade u Knjižnicama grada Zagreba**, Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Augusta Cesarca, Zagreb
- Biljana Krnjajić i Anita Tufekčić: **Pilot projekt „Junaci na različite načine oslikavaju svijet“**, OŠ Siniše Glavaševića, Vukovar i OŠ Antuna i Stjepana Radića, Gunja
- Gordana Gregurović Petrović, Renata Cesarec-Topolovec: **Održivi razvoj u školskoj knjižnici s učenicima s posebnim potrebama**, Osnovna škola Augusta Cesarca, Krapina
- Andreja Grošelj, Jelena Jurić Palčok, Melita Nađ: **Jedan od novih života uništenih knjiga: Radionica izrade recikliranog papira**, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek, Osijek
- Ivana Ostrički: **Kreativni natječaj Art(d)eko knjiga**, Osnovna škola kralja Tomislava, Našice
- Irena Bando, Marija Purgar: **Integracija mentalnog zdravlja, održivog razvoja i kritičkog razmišljanja putem islandske tehnike dubinskog čitanja**, OŠ Jagode Truhelke, Osijek i OŠ Grigora Viteza, Osijek

13:25 – 13:35 / Pitanja

13:35 – 14:15 / Izlaganja primjera dobre prakse 2. dio

- Jelena Đonović: **Hercegovska biblioteka - Odjeljenje za djecu i mlade: Igram do knjige**, Gradska biblioteka i čitaonica Herceg Novi, Herceg Novi

- Keti Krpan, Dunja Lovrenčić Gašljević, Blaženka Mavrić Vadjla: **Od dramske igre do pripovijedanja u knjižnici**, Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Selčina, Zagreb i Gradska knjižnica Samobor, Samobor
- Dajana Brunac, Željana Buljat: **Programi koji traju - pogled unatrag**, Gradska knjižnica Zadar, Zadar
- Sonja Šimić, Mirta Sorčik: **Kontinuirani programi Dječjeg odjela Dječje knjižnice mira Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci**, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, Vinkovci

14:15 – 14:25 / Pitanja

2. DAN

27. ožujka 2024.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, CroAtrium – dvorana „Judita“

Moderatori: doc. dr. sc. Alica Kolarić i Ida Gašpar

9:30 – 10:00 / Okupljanje sudionika, provjera opreme i veze

10:00 – 10:10 / Pozdravni govori

10:10 – 11:00 / Izlaganja primjera dobre prakse članova IFLA-ine Sekcije za knjižnice za djecu i mlade 1. dio

- Sarah A. Evans: **Radio Broadcasts as a Sustainable Library Program in Hard Times**
- Huey Bin Heng: **Children’s Biodiversity Library by S.E.A. Aquarium** (online)

- Sevgi Arıoğlu: **Witness of the Past, Source of the Future: Rami Library is a Sustainability and Community Wellbeing** (online)
- Nathalie Soini: **Drag Storytime at Canadian Public and School Libraries**
- Marianne Martens: **“Joyful Opposition” in an Age of Censorship, Defunding, and State Control: Subversive Actions to Protect Libraries in America**

11:00 – 11:10 / Pitanja

11:10 – 11:40 / Stanka uz osvježenje i kavu

11:40 – 12:20 / Izlaganja primjera dobre prakse članova IFLA-ine Sekcije za knjižnice za djecu i mlade 2. dio

- Carolyn Rankin: **Baby Bounce and Rhymes – the positive intervention of music and singing in early years library programming** (online)
- Lavra Tinta: **I know what you read last year: Slovenia's Annual Children's and Youth Literary Landscape**
- Benjamin Scheffler: **Level up! : job coaching for young adults at the Berlin Youth Library**
- Áurea Xaydé Esquivel Flores: **Experiences of community libraries and projects around Latin America for the youth** (online)

12:20 – 12:30 / Pitanja

12:30 – 13:15 / Pub kviz

13:30 – 14:30 / Izložba o Ivani Brlić Mažuranić i druženje u uredu HKD-a

POZVANA IZLAGANJA

dr. sc. Diana Garašić

Obrazovanje za održivi razvoj

Sažetak

Cilj je izlaganja dati doprinos boljem razumijevanju koncepta održivog razvoja. Najlakše ga je objasniti na primjeru gospodarenja šumom, a iz tog područja i potječe ideja održivosti. Daje se kratki povijesni pregled razvoja ideje održivosti vezan uz konferencije UN-a posvećene toj temi, uz naznaku dokumenta u kojem se prvi put navodi i definira sintagma *održivi razvoj*. Načelno, održivi je razvoj moguće ostvariti ravnotežom njegovih osnovnih sastavnica, a to su okoliš, društvo i gospodarstvo. Ciljevi UN-a za održivi razvoj do 2030. dodatno ukazuju na širinu i opsežnost same ideje te na nužnu kompleksnost strategija za ostvarivanje održivosti, za koje mora postojati međunarodni konsenzus i zajedničko djelovanje. Sve edukatore i dionike u obrazovanju nužno je osvijestiti koje su kompetencije cilj obrazovanja za održivi razvoj da bi se tome usmjerile strategije obrazovanja i aktivnosti obrazovnih ustanova. Trenutačno stanje okoliša, ali i društva, govori u prilog tome da ciljevi obrazovanja za održivi razvoj trebaju biti krovni ciljevi cjelokupnog obrazovanja. U Hrvatski nacionalni kurikulum uvedeno je sedam obveznih međupredmetnih tema, od kojih je jedna Održivi razvoj. U realizaciji kurikuluma nužno je integrirati teme i sadržaje međupredmetnih tema s odgojno-obrazovnim ishodima nastavnih predmeta.

Ključne riječi: koncept održivog razvoja, sastavnice održivog razvoja, obrazovanje, kompetencije za održivi razvoj, međupredmetna tema

Abstract:

The aim of the presentation is to contribute to a better understanding of the concept of sustainable development. It is explained on the example of forest management, since the idea of sustainability originates from this area. A brief historical overview of

the development of the idea of sustainability is given, related to the UN conferences devoted to that topic, with an indication of the document in which the phrase sustainable development is stated and defined for the first time. In principle, sustainable development can be achieved by balancing its basic components, the environment, society and economy. The UN goals for sustainable development until 2030 indicate the extensiveness and comprehensiveness of the idea itself and the complexity of strategies needed to achieve it. A huge challenge for achieving those goals lies in necessary international consensus and joint actions. All educators and stakeholders in education must embrace the competencies, which represent the goals of education for sustainable development in order to direct educational strategies and activities. The current state of global environment and society speaks in favour of the fact that the goals of education for sustainable development should be the overarching goals of the entire education. In 2017, seven mandatory cross-curricular topics have been introduced into the Croatian national curriculum, one of which is Sustainable Development. In the implementation of the curriculum, it is necessary to integrate the outcomes and contents of cross-curricular topics with the educational outcomes of the relevant school subjects.

O izlagačici: Diana Garašić završila je Prirodoslovno matematički fakultet u Zagrebu, stekavši 1977. godine zvanje inženjera i profesora biologije. Radeći kao asistentica pripravnica na Biološkom odsjeku PMF-a, sudjelovala je u istraživanjima za Studiju utjecaja NE Krško na eko-sustav rijeke Save te je magistrirala u području prirodnih znanosti 1982. godine. Tijekom narednih 10 godina radi kao nastavnica biologije u osnovnim i srednjim školama, a od 1994. do umirovljenja 2016. godine kao viša savjetnica u Agenciji za odgoj i obrazovanje u Zagrebu. Sudjelovala je u izradi i prilagodbama nastavnih programa predmeta Priroda i Biologija, surađivala u brojnim projektima i aktivnostima u području obrazovanja za zaštitu okoliša i zdravstvenog

odgoja te u izradi *Strategija za obrazovanje za zaštitu biološke raznolikosti* i *Akcijskog plana za obrazovanje za održivi razvoj*. Od 1995. godine obnaša zadaću nacionalne koordinatorice za ekološki znanstveno-obrazovni Program GLOBE, a od 1996. godine surađuje u pripremi i provedbi PISA istraživanja prirodoslovne pismenosti u Hrvatskoj. U Agenciji za odgoj i obrazovanje vodila je *Projekt osposobljavanja edukatora i nastavnika u obrazovanju za održivi razvoj*. Doktorirala je na Biološkom odsjeku PMF-a 2012. godine obranivši disertaciju s temom *Primjerenost biološkog obrazovanja tijekom osnovnog i gimnazijskog obrazovanja*. Dobitnica je nagrade Ivan Filipović za životno djelo 2016. godine. Koautorica je priručnika za učitelje i nastavnike *Obrazovanje za održivi razvoj* (Školska knjiga, 2023.).

Author: *Diana Garašić graduated from the Faculty of Science and Mathematics in Zagreb, earning the title of engineer and professor of biology in 1977. Working as an assistant at the Biology Department of the Faculty of Medicine, she participated in the research Study of the Impact of NE Krško on the Eco-System of the Sava River and received her Master's Degree in Natural Sciences in 1982. During the next 10 years, she worked as a biology teacher in primary and secondary schools, and as a senior adviser at the Education and Teacher Training Agency from 1994. until her retirement in 2016. She participated in the writing and adaptation of the teaching curriculum for subjects Priroda (Natural Science) and Biologija (Biology), collaborated in numerous projects and activities in the field of education for environmental protection and health education, and in the creation of Strategies for Education for the Protection of Biodiversity and the Action Plan for Education for Sustainable Development. Since 1995., she has held the position of national coordinator for the ecological scientific and educational program GLOBE, and since 1996. she has been collaborating in the preparation and implementation of the PISA study of science literacy in Croatia. In the Agency for Education, she led the Project for training educators and teachers in*

Stručni skup *Kad se male ruke slože: održiva dječja knjižnica*, 2024.

education for sustainable development. She received her doctorate at the Biology Department of the Faculty of Medicine in 2012, defending her dissertation on the topic of Appropriateness of biology education during elementary and high school education. She is the winner of the Ivan Filipović Lifetime Achievement Award in 2016. She is the co-author of the handbook for teachers Education for Sustainable Development (Školska knjiga, 2023).

Barbara Balenović

Uloga knjižnice u razvoju ključnih kompetencija u ostvarivanju održivog razvoja

Sažetak

Knjižnica je mjesto susreta ljudi te razmjene informacija, znanja i ideja, zbog toga je izvrsna platforma za poticanje rasta i razvoja budućih generacija. Uloga je knjižničara kroz različite aktivnosti pripremati djecu za neko vrijeme koje je svima zapravo nepoznanica. Zbog brzine promjena tehnologija te u kontekstu klimatskih promjena, teško je predvidjeti kako će izgledati budućnost, zbog čega je odgovornost knjižničara u pripremi djece i mladih kroz opismenjavanje još veća.

Knjižnice imaju ključnu ulogu jer imaju mogućnost i zadatak osigurati relevantnu literaturu i informacije iz različitih područja te stvoriti prostor za diskusiju i istraživanje kroz organizaciju aktivnosti za sve dobne skupine. Poticanjem zajedničke društvene angažiranosti nadilazi se generacijski jaz i radi na ostvarenju zajedničkog cilja te podiže svijest o osobnoj odgovornosti.

Osobna odgovornost ključna je kad je riječ o održivosti, a temelj za nju čine kritičko promišljanje, emocionalna pismenost te pravo na različitost i kreativnost. Digitalna i medijska pismenost te sposobnost prilagodbe brzim promjenama imaju pritom važnu

ulogu. Organizacija radionica usmjerenih na te kompetencije može potaknuti djecu na proaktivnost i razvoj vještina nužnih za suočavanje s ekološkim izazovima budućnosti.

Tehnologija može podržati održivost, ali važno je vođenje djece da biraju, procjenjuju sadržaje i korisno se služe alatima. U skladu s vremenom u kojem stasaju nove generacije ne mogu se odbacivati nove tehnologije, treba ih se upoznati te pomoći mladima kako bi se njima što kvalitetnije koristili.

Ključne riječi: knjižnica, održivi razvoj, opismenjavanje, osobna odgovornost, društvena angažiranost

Abstract

Library serves as a meeting place for people to exchange information, knowledge, and ideas, making it an excellent platform for fostering the growth and development of future generations. Our role as librarians is to prepare children, through various activities, for a time that is essentially unknown to us. With the rapid pace of technological advancements and in the context of climate change, predicting the future is challenging, heightening our responsibility to prepare children and youth through literacy.

Libraries play a crucial role as they have the ability and duty to provide relevant literature and information from various fields and create a space for discussion and exploration through organizing activities for all age groups. By encouraging collective societal engagement, generational gaps disappear, working towards a common goal and raising awareness of personal responsibility.

Personal responsibility is key when it comes to sustainability, with critical thinking, emotional literacy, the right to diversity, and creativity in its foundation. Digital and media literacy and adaptability to rapid changes play important roles. Organizing

workshops focused on these competencies can encourage children to be proactive and develop skills necessary to tackle future ecological challenges.

Technology can support sustainability, but it is important to guide children in choosing and evaluating content, and using tools in a beneficial manner. In line with the times in which new generations are growing up, we cannot dismiss new technologies but rather need to familiarize them and help young people use them in a more sensible way.

Keywords: Library, sustainable development, personal responsibility, social engagement

O izlagačici: Barbara Balenović, mag. bibl., diplomirala je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti smjeru Bibliotekarstvo. Prvo zvanje odgojiteljica djece predškolskog uzrasta stekla je na Odsjeku za predškolski odgoj Učiteljskog fakulteta u Zagrebu. U Knjižnicama grada Zagreba radi kontinuirano od 2012. godine, s iskustvom rada na više lokacija stekla je bogato iskustvo u planiranju i realizaciji programa koji su kreirani prema specifičnim potrebama pojedine knjižnice. Projektu *Zelena knjižnica za zeleni Zagreb* pridružuje se 2018. godine, a od siječnja 2021. godine preuzima koordinaciju tog projekta u kojem trenutno sudjeluje dvadeset i četiri knjižnice i tim od pedesetak zaposlenika Knjižnica grada Zagreba. Sami projekt usmjeren je na edukaciju javnosti o zaštiti okoliša i održivom društvu, a u Knjižnicama grada Zagreba provodi se od siječnja 2017. godine. Uz zeleno opismenjavanje kao koordinatorica projekta zalaže se za brigu o čovjeku kao cjelovitom biću te u sklopu projekta potiče razvoj aktivnosti usmjerenih na psihofizičko zdravlje te razvoj emocionalne pismenosti. 2023. godine inicira provedbu ciklusa radionica i predavanja ekološkog i emotivnog opismenjavanja s ciljem održivog razvoja.

Od 2022. sudjeluje u aktivnostima Radne grupe za zelene knjižnice HKD-a kao pridružena članica, a od 2023. kao redovna članica. Također, 2023. sudjeluje na panel raspravi o perspektivama mladih u održivom razvoju u sklopu 2. međunarodne konferencije o zelenim knjižnicama *Let's Go Green!*.

U 2024. godini sudjeluje na konferencijama međunarodnog i lokalnog karaktera, predstavljajući ulogu projekta *Zelena knjižnica za zeleni Zagreb* u edukaciji javnosti o važnosti pčela u ekosustavu.

Author: *Barbara Balenović (mag. bibl.) graduated from the Faculty of Humanities and Social Sciences of the University of Zagreb, at the Department of Information and Communication Sciences. She earned her first title as a teacher of preschool children at Department of preschool education at the Faculty of Teacher Education in Zagreb. She has been working continuously in the Libraries of the City of Zagreb since 2012, with the experience of working at multiple locations. She gained rich experience in planning and implementing programs that are created according to the specific needs of individual libraries. She joined the Green Library for Green Zagreb project in 2018, and coordinated the project from January 2021. Twenty-four libraries and a team of about fifty employees of the City of Zagreb Library participated in this project. The goal was to educate the public about environmental protection and sustainable society. It was implemented in the Libraries of the City of Zagreb in January 2017. Furthermore, she stands for the care of man as a complete being, and encourages development of activities aimed at psycho-physical health and emotional development literacy. In 2023, she initiated a cycle of workshops and lectures on ecological and emotional literacy with the aim of sustainable development.*

From 2022, she participates in the activities of the Working Group for Green Libraries of the Hungarian Academy of Sciences as associate member, and from 2023 as a

regular member. She participated in the panel in 2023 discussing the perspectives of young people in sustainable development as part of the 2nd International conference on green libraries "Let's Go Green!".

In 2024, she will participate in international and local conferences, presenting the role of the Green Library for Green Zagreb project in educating the public about the importance of bees in the ecosystem.

Dolores Mumelaš

Budućnost u rukama djece: knjižnice kao katalizatori održivosti

Sažetak

Održiva zajednica označava zajednicu koja teži održivosti u svim svojim aspektima, uključujući ekološku, ekonomsku i društvenu održivost. Podrazumijeva stvaranje i održavanje zajednice koja zadovoljava sadašnje potrebe svojih članova, a istovremeno osigurava da buduće generacije imaju resurse i okolinu potrebnu za zadovoljenje vlastitih potreba. Djeca imaju ključnu ulogu u održivom razvoju budućnosti, s obzirom na to da će naslijediti ekološke i društvene izazove s kojima se današnji svijet suočava. Njihova sposobnost brze adaptacije i prihvaćanja održivih praksi može značajno doprinijeti stvaranju društva koje je svjesno okoliša.

U svom ključnom zadatku poticanja održivog razvoja, knjižnice igraju važnu ulogu u oblikovanju svijesti djece o značaju održivog razvoja. Pružanjem resursa, održivih programa i prostora koji potiču ekološku svijest, knjižnice postaju katalizator za formiranje generacija koje cijene održivost i aktivno doprinose stvaranju održive zajednice koja zadovoljava potrebe sadašnjih i budućih naraštaja. Knjižnice igraju ključnu ulogu u obrazovanju djece o važnosti očuvanja okoliša te potiču njihovu sposobnost da postanu odgovorni članovi društva s usmjerenjem prema održivim

praksama. U nastojanju da im približe koncept održivog razvoja, knjižnice i odjeli čiji su primarni korisnici djeca, trebaju pažljivo oblikovati svoje poslovanje. U ovom će se izlaganju naglasiti važnost: održivog knjižničkog prostora, izgradnje ekološke zbirke, održivih programa i aktivnosti te digitalnih izvora i partnerstava, sve u kontekstu djece kao korisnika knjižnica. Cilj je ovog izlaganja istaknuti ključnu ulogu knjižnica u oblikovanju svijesti djece o važnosti održivog razvoja te potaknuti promišljanje o tome kako knjižnice mogu biti pokretači pozitivnih promjena u društvu kroz podršku održivim praksama.

Ključne riječi: partnerstva, održiva knjižnica, održivi knjižnični prostor, održivi programi i aktivnosti, održiva zajednica

Abstract

A sustainable community denotes a community striving for sustainability in all its aspects, including ecological, economic, and social sustainability. It entails the creation and maintenance of a community that meets the current needs of its members while ensuring that future generations have the resources and environment necessary to meet their own needs. Children play a crucial role in the sustainable development of the future, as they will inherit the environmental and social challenges facing today's world. Their ability to quickly adapt to and embrace sustainable practices can significantly contribute to the creation of a society that is environmentally conscious.

In their pivotal role of promoting sustainable development, libraries play an important role in shaping children's awareness of the importance of sustainable development. By providing resources, sustainable programs, and spaces that foster environmental awareness, libraries become catalysts for shaping generations that value sustainability and actively contribute to creating a sustainable community that meets the needs of present and future generations. Libraries play a key role in educating children about

the importance of environmental conservation and encourage their ability to become responsible members of society focused on sustainable practices. In their efforts to introduce the concept of sustainable development to children, libraries and departments primarily serving children need to carefully shape their operations. This presentation will emphasize the importance of sustainable library spaces, building ecological collections, sustainable programs and activities, digital resources and partnerships, in the context of children as library users. The aim of this presentation is to highlight the crucial role of libraries in shaping children's awareness of the importance of sustainable development and to encourage reflection on how libraries can drive positive change in society by supporting sustainable practices.

Keywords: partnership, sustainable libraries, sustainable library spaces, sustainable programs and activities, sustainable community

O izlagačici: Dolores Mumelaš rođena je 1989. godine u Koprivnici. Završila je studij informacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2014. godine. Od 2016. godine radi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u Odjelu korisničke službe. U svojoj je knjižnici pokrenula mnoge aktivnosti i programe za korisnike i djelatnike kao što su tematske zbirke mrežnog sadržaja vezane uz okoliš, Europski tjedan sporta i razne aktivnosti građanske znanosti vezane uz održivi razvoj. Godine 2023. bila je voditeljica projekta *Knjižnice i održivi razvoj – program jačanja kapaciteta*. Sudjelovala je na mnogim nacionalnim i međunarodnim skupovima i objavila nekoliko stručnih i znanstvenih radova. Područje interesa su joj građanska znanost, otvorena znanost, knjižnice i održivi razvoj, informacijsko-referalne usluge te oblikovanje programa i aktivnosti usmjerenih na potrebe korisnika.

Author: *Dolores Mumelaš was born in 1989 in Koprivnica. She completed the Study of information sciences at the Faculty of Humanities and Social Sciences at the University of Zagreb in 2014. Since 2016, she has been working at the National and University Library in Zagreb in the Customer Service Department. She started many activities and programs for users and employees, such as thematic collections of online content related to the environment, the European Week of Sports, and various citizen science activities related to sustainable development. In 2023, she was the head of the project Libraries and Sustainable Development - Capacity Building Program. She participated in many national and international meetings and published several professional and scientific papers. Her areas of interest are citizen science, open science, libraries and sustainable development, information-referral services, and the design of programs and activities focused on the needs of users.*

Danijela Petrić

Kako prilagoditi temeljne knjižnične usluge potrebama današnjeg djeteta te učiniti čitanje održivim?

Sažetak

U današnje informacijsko doba kada su promjene ubrzane i trendovi se neprestano mijenjaju, a računala i tableti sve su prisutniji u odrastanju djeteta, postavlja se pitanje koliko je čitanje, osobito čitanje iz užitka, prisutno kod današnje djece. Narodne knjižnice potpora su obrazovanju djece te imaju veliku ulogu u prevladavanju socijalne isključenosti, potiču cjeloživotno učenje i time doprinose provedbi globalnih ciljeva Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. Da bi se pravovremeno poticalo čitanje kod djece, potrebno je sustavno provoditi istraživanja i na vrijeme prepoznati potrebe današnje djece te tome prilagoditi sadržaje. U predavanju će se predstaviti rezultati Stručni skup *Kad se male ruke slože: održiva dječja knjižnica*, 2024.

istraživanja u kojem je ispitana percepcija roditelja o korištenju digitalnih tehnologija kod djece te potiču li roditelji djecu i koliko na korištenje ekrana u svrhu učenja i poticanja čitanja. Osim tiskanih knjiga, knjižnice trebaju roditeljima, odgojiteljima, učiteljima i ostalima koji se u svom radu bave djecom preporučivati kvalitetne digitalne sadržaje za djecu. U predavanju će se predstaviti primjeri prilagodbe nekih tradicionalnih usluga knjižnice suvremenom digitalnom okruženju. Knjižnice se svakako moraju uključiti u poticanje čitanja kod djece uz korištenje digitalnih tehnologija jer djeca sve više borave pred ekranima, a roditeljima su potrebne smjernice i preporuke kvalitetnih sadržaja. Narodne knjižnice moraju u tom području biti vidljivije i ojačati svoju ulogu, uključiti u svoje zbirke i digitalne interaktivne knjige za djecu, preporučivati ih uz tiskane knjige, educirati roditelje i one koji se brinu o odgoju i obrazovanju djece o kvalitetnim digitalnim izvorima, ali i o važnosti čitanja tiskanih knjiga jer digitalni sadržaji moraju biti dopuna, a nikako zamjena za tiskane knjige. Obveza je odraslih pomoći djeci da odrastaju sigurno i uz punu podršku razvoju svih njihovih potencijala. To uključuje i produbljivanje interesa za čitanjem koji se mora prilagoditi njihovim potrebama kako bi čitanje ostalo održivo.

Ključne riječi: djeca, održivi razvoj, digitalne tehnologije, poticanje čitanja, čitanje u digitalnom okruženju

Abstract

Today, in the information age, when changes are faster and trends are constantly changing, digital technologies are increasingly present in the upbringing of children. The question is how much reading, especially reading for pleasure, is present in children's lives? Public libraries support children's education and play a major role in overcoming social exclusion. They encourage lifelong learning and thus contribute to the implementation of the 2030 Agenda and Sustainable Development Goals. In order

to motivate reading among children, it is crucial to conduct systematic research and acknowledge the needs of children, and adjust the content accordingly. The lecture will present the results of a research that examined parents' perception of children's use of digital technologies and whether and how much parents encourage children to use screens for the purpose of learning and encouraging reading. Libraries should recommend quality digital content for children to parents, educators, teachers, and other individuals who interact with children in their work. The lecture will present examples of adapting traditional library services to modern digital environment. Libraries must definitely get involved in encouraging children to read with the use of digital technologies, because children spend more and more time in front of screens, and parents need guidance and recommendations of quality content. Public libraries must be more visible in this area and strengthen their role. They must include digital interactive books for children in their collections, recommend them alongside printed books, educate parents and those who care about the upbringing and education of children about quality digital sources, but also about the importance of reading printed books. Digital content must be an addition, but not a substitute for printed books. It is our responsibility as adults to assist children in growing up safely and with full support for the development of their potential. To keep reading sustainable, it is important to adapt to their needs and deepen their interest in reading.

Keywords: children, sustainable development, digital technologies, motivate reading, reading in digital environment

O izlagačici: Danijela Petrić, sveučilišna magistra informacijskih znanosti zaposlena je u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ Koprivnica od 1996. godine. Od 2001. godine radi na mjestu informatorice u Dječjem odjelu, a od 2019. na mjestu voditeljice odjela. Bavi se razvijanjem programa za poticanje čitanja kod djece najranije dobi te predškolskog i osnovnoškolskog uzrasta. Stručno se usavršavala u Nizozemskoj (2005.), Danskoj Stručni skup *Kad se male ruke slože: održiva dječja knjižnica*, 2024.

(2006. i 2019.) i Norveškoj (2023). Aktivno je sudjelovala na 14. europskoj konferenciji o čitanju *Pismenost bez granica* u Zagrebu, na međunarodnoj konferenciji *Prepare for Life! – Raising Awareness for Early Literacy education*, Leipzig, Njemačka (2013.) i na Svjetskom kongresu knjižničara u Ateni (2019.) gdje je predstavila projekt izdavanja digitalnih slikovnica u izdanju Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica. Objavila je više stručnih radova iz područja knjižničarstva i komunikologije. Razvija programe za poticanje čitanja kod djece poput *Olimpijade čitanja*, *Knjige za bebe*, *Male knjižnice u pedijatrijskim ordinacijama*, *Pričaonice za bebe i malu djecu*. Pokrenula je program *BookTalk za odgajatelje: inspirirajte se novom literaturom za rad u vrtiću*. Urednica je i suautorica knjige *Igrajmo se! Čitaj mi!: priče, igre i pjesmice za bebe i malu djecu: preporuke roditeljima za poticanje rane pismenosti* (Koprivnica, 2012.) i glavna urednica aplikacije za djecu *Mitska bića – digitalna priča*. Od 2010. do 2018. bila je aktivna članica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež. Predavačica je u Centru za stalno stručno usavršavanje knjižničara.

Author: *Danijela Petrić (Master of information sciences) has been employed at the Library Fran Galović in Koprivnica since 1996. She has been working at the children's department of the library since 2001. For the last four years, she has been the head of the children's department. Her interests include developing programs to encourage reading from the earliest age. She took part in the professional development programs in the Netherlands (2005), Denmark (2006 and 2019) and Norway (2023). She actively participated in the 14th European conference on reading "Literacy without borders" in Zagreb, at the international conference "Prepare for Life! – Raising Awareness for Early Literacy education" in Leipzig, Germany (2013) and at the World Congress of Librarians in Athens (2019) where she presented the project of publishing digital picture books published by the Library Fran Galović. She has published several professional works in the field of librarianship and communication. She participated in the development of*

programs to encourage reading in children, such as Olimpijade čitanja (Reading Olympics), Knjige za bebe (Books for babies), Male knjižnice u pedijatrijskim ordinacijama (Small libraries in paediatric offices) and Pričaonice za bebe i malu djecu (Storytelling rooms for babies and small children). She started the program BookTalk za odgajatelje: inspirirajte se novom literaturom za rad u vrtiću (BookTalk for educators: get inspired by new literature for work in kindergarten). She is the editor and co-author of the book Igrajmo se! Čitaj mi!: priče, igre i pjesmice za bebe i malu djecu: preporuke roditeljima za poticanje rane pismenosti (Let's Play! Read me!: stories, games and songs for babies and toddlers: recommendations for encouraging parents in early literacy). She was the main editor of the application for children Mitska bića – digitalna priča (Mythical creatures - digital story). From 2010 to 2018, she was an active member of the Committee for Library Services for Children and Youth. She is a lecturer at the Centre for constant professional development of librarians.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

Branka Mikačević, Tatjana Petrec, Ivana Blažeković

Narodna knjižnica "Petar Preradović", Bjelovar

Mali koraci – ciklus radionica i predavanja u okviru programa *Zazeleni se*

Sažetak

Mali koraci su ciklusi radionica i predavanja u okviru sustava Zelenih knjižnica koje Narodna knjižnica „Petar Preradović” provodi pod nazivom *Zazeleni se*. Program *Zazeleni se* objedinjuje radionice, edukacije, projekcije dokumentarnih filmova, fizičke i virtualne izložbe te razna gostovanja i stručna predavanja, a sve u svrhu razvijanja zelene pismenosti.

Radionice su namijenjene učenicima nižih razreda osnovne škole, uključujući i polaznike Centra za odgoj, obrazovanje i razvojnu podršku Bjelovar kojeg pohađaju djeca s većim intelektualnim teškoćama. *Mali koraci* provode se jednom mjesečno tijekom školske godine na Dječjem odjelu kroz razne aktivnosti kao što su predavanja, radionice i kvizovi te popularizacijom fonda o održivom razvoju i ekologiji koji Knjižnica posjeduje ili promocijom novih naslova vezane tematike. Aktivnosti se provode u suradnji s organizacijama i ustanovama u lokalnoj zajednici, ali i gostovanjima stručnjaka s područja cijele Hrvatske. Tako je ostvarena suradnja s ekoškolom Osnovnom školom Velika Pisanica, ekovrtićima - Dječji vrtić Bubamara i Dječji vrtić Osmijeh, Tehničkom školom Bjelovar, Javnom ustanovom za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Bjelovarsko-bilogorske županije i mnogim drugima. Teme koje su u ovom ciklusu obrađene su: recikliranje, bioraznolikost, ptice selice, dan zahvalnosti za plodove zemlje/želim znati više o hrani, zaštita voda, šume - pluća naše zemlje, zaštićene biljne i životinjske vrste u Hrvatskoj, šišmiši, pčele, kako su liječili naši stari te prehrana za male sportaše.

Mali koraci imaju cilj obrazovati i osvijestiti sudionike o važnosti očuvanja i zaštite okoliša te očuvanja bioraznolikosti. Cilj je poticati djecu da uočavaju, istražuju i

rješavaju ekološke probleme te djeluju s ciljevima održivog razvoja. Osnovna poruka ovog programa je da svatko može napraviti mali korak prema očuvanju planeta.

Prema ciljevima Agende UN-a 2030. program *Mali koraci* pridonosi suradnji ustanova i organizacija u lokalnoj zajednici i šire te time jača svijest o održivom razvoju.

Ključne riječi: održivi razvoj, ekologija, knjižnica, Zazeleni se, Mali koraci, programi

Abstract

Mali koraci (Small steps) are cycles of workshops and lectures within the framework of the Green Libraries system, which the "Petar Preradović" Public Library conducts under the name "Go Green". The Go Green program combines workshops, education, documentary film screenings, physical and virtual exhibitions and various guest appearances, professional lectures, with the purpose of developing green literacy.

The workshops are intended for students in the lower grades of primary school, including the Centre for Education and Development Support Bjelovar, which is attended by children with greater intellectual disabilities. Small steps are carried out once a month during the school year at the Children's Department through various activities, such as lectures, workshops, quizzes, and by popularizing the library's fund on sustainable development and ecology or by promoting new titles on related topics. Activities are carried out in cooperation with organizations and institutions in the local community, as well as visiting experts from all over Croatia. This resulted in the cooperation with eco school Velika Pisanica Elementary School, eco kindergartens - Bubamara Kindergarten and Osmijeh Kindergarten, Bjelovar Technical School, Public Institution for Management of Protected Nature Areas of Bjelovar - Bilogora County and many others. The topics covered in this project are: recycling, biodiversity, migratory birds, thanksgiving day for the fruits of the earth/I want to know more about food, water protection, forests - the lungs of our country, protected plant

and animal species in Croatia, bats, bees, medicinal practices of our elders, nutrition for small athletes.

Small steps aim to educate and make participants aware of the importance of preserving and protecting the environment and preserving biodiversity. The goal is to encourage children to observe, investigate and solve environmental problems and act according to the goals of sustainable development. The basic message of this program is that everyone can take a small step towards preserving the planet.

According to the goals of the UN Agenda 2030, the Small Steps program contributes to the cooperation of institutions and organizations in the local community and beyond, thereby strengthening awareness of sustainable development.

Keywords: sustainable development, ecology, library, Go Green, Small Steps, programs

Alenka Melkić, Tito Kliska

Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Augusta Cesarca, Zagreb

EkoSTEM održivi programi za djecu i mlade u Knjižnicama grada Zagreba - Knjižnici Augusta Cesarca

Sažetak

U suradnji s lokalnim organizacijama djelatnici Knjižnice Augusta Cesarca provode aktivnosti kojima djeci i mladima nastoje osvijestiti ekološke probleme, potaknuti ih na usvajanje zelenih navika i brigu o prirodi s ciljem usađivanja osjećaja odgovornosti te razvoja ekološke pismenosti. Aktivnosti su posebno usmjerene na digitalno opismenjavanje kroz edukativne ekoSTEM radionice uz primjenu novih tehnologija.

Knjižnica već niz godina ostvaruje svoje zelene ciljeve organiziranjem predavanja, radionica, predstavljanja knjiga, tematskih izložbi, obilježavanjem važnih „ekodana“, oblikovanjem tematskih zbirki knjižnične građe te sudjelovanjem u projektu Zelena knjižnica za zeleni Zagreb.

Uz uobičajene ekološke aktivnosti, osobita se pažnja pridaje dvjema ekoSTEM radionicama: *Stvori svoj STEM vrt uz primjenu zelenih tehnologija* i *AQ:bit - radionica građanske znanosti*. Na ekoSTEM radionici učenici sade biljke u reciklirane posude, programiraju u Arduino okruženju i sensorima mjere vlažnost zemlje, temperaturu i tlak zraka čime uče kako biljke njegovati i održavati. Na AQ:bit radionici učenici usvajaju pojam građanske znanosti kroz mjerenje i bilježenje četiriju varijabli kakvoće zraka: temperature, relativne vlažnosti, tlaka i količine mikročestica PM2.5 pomoću mikroročunala micro:bit, tehnologije AQ:bit te programiranja u MakeCode editoru. Dobiveni podaci šalju se na mrežnu platformu s koje ih znanstvenici mogu preuzeti za svoja istraživanja. U ovoj školskoj godini organizirano je deset od planiranih dvadeset radionica za učenike osnovnih škola.

Ovakvim interdisciplinarnim pristupom obrađuju se teme zaštite okoliša, korištenja energije, recikliranja i bioraznolikosti, s ciljem osvješćivanja važnosti održivog razvoja i problematike klimatskih promjena, egzistencijalnog ekološkog odgoja te poticanja na čitanje, kreativno razmišljanje i izražavanje u vremenima ubrzanog digitalnog i informacijskog razvoja.

Ključne riječi: narodna knjižnica, Knjižnice grada Zagreba, djeca i mladi, ekološka pismenost, digitalna pismenost

Abstract

In collaboration with local organizations, the staff of the Zagreb City Libraries (ZCL) - August Cesarec Library carry out activities aimed at raising awareness of environmental issues, among children and young people, encouraging them to adopt green habits and care for nature with the goal of instilling a sense of responsibility and developing ecological literacy.

Activities are particularly focused on digital literacy, through educational eco STEM workshops, using new technologies.

For several years, the library has been achieving its green goals by organizing lectures, workshops, book presentations, thematic exhibitions, marking of important “eco-days”, forming thematic collections of library materials, and participating in the Green Library for a Green Zagreb project.

In addition to the usual environmental activities, special attention is paid to two eco STEM workshops: “Create Your STEM Garden Using Green Technologies” and “AQ:bit – Citizen Science Workshop”. In the eco STEM workshop, students plant plants in recycled containers, program in Arduino environment, and measure soil moisture, air temperature, and air pressure with sensors, learning how to nurture and maintain plants. At the AQ:bit workshop, students learn the concept of citizen science by measuring and recording four air quality variables: temperature, relative humidity, pressure, and the amount of PM2.5 microparticles using micro:bit microcomputers, AQ:bit technology, and programming in the MakeCode editor. The collected data is sent to a web platform from which scientists can retrieve them for their research. This school year, ten out of the twenty planned workshops, for primary school students, were organized.

Through such interdisciplinary approach, topics like environmental protection, energy use, recycling and biodiversity are addressed, aiming to raise awareness of the importance of sustainable development and the issue of climate change, existential ecological education, and also encouraging reading, creative thinking, and expression in times of rapid development of digital and information science.

Keywords: public library, Zagreb City Libraries, children and youth, digital literacy, ecological literacy

Biljana Krnjajić

OŠ Siniše Glavaševića Vukovar

Anita Tufekčić

OŠ „Antun i Stjepan Radić“ Gunja

Pilot-projekt „Junaci na različite načine oslikavaju svijet“ (Role models)

Sažetak

Pilot-projekt testiranja inkluzivnih obrazovnih materijala *Junaci na različite načine oslikavaju svijet* namijenjen je učenicima s teškoćama u razvoju u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Projekt se fokusira na obrazovni rad s učenicima koji se suočavaju s lakšim, umjerenim i težim intelektualnim teškoćama te poremećajima iz spektra autizma. U njemu su aktivno sudjelovale školske knjižničarke u suradnji s učiteljicama razredne nastave. U pilot-testiranju koristile su se zbirke kratkih priča u formatu e-knjige i prateći alati namijenjeni učiteljima. Cilj je bio pružiti podršku inkluzivnom obrazovanju kroz prilagodbu materijala i upotrebu digitalnih resursa kako bi se osiguralo kvalitetno učenje za sve učenike, bez obzira na njihove individualne potrebe i izazove.

Osmišljen je niz aktivnosti kojima se poticao emocionalni i socijalni razvoj učenika, razvoj komunikacijskih vještina i pozitivnog mišljenja. Kako bi zajedno radili i stvarali trebaju se uvažavati, poštovati i prihvaćati. Samo ujedinjeni u svojim različitostima mogu imati „supermoći“. U pilot-testiranju koristili su se materijali kreirani u projektu (zbirka kratkih, inspirativnih priča u formatu e-knjige) koji su predstavljali uzore učenicima s teškoćama u razvoju. Popis nastalih priča: *Vještica s čarobnim rukama, Tomo u kući djeda Božićnjaka, Pustolovine istraživačice Matilde, Alexovo putovanje, Bob i znanstveni laboratorij, Lopta je okrugla, Super Marko i Liliy u svijetu umjetnosti*. Priče su osmišljene kako bi podržale istinski inkluzivne razrede i ponudile prilike za identifikaciju s pozitivnim modelima, odnosno uzorima svim učenicima.

Ključne riječi: empatija, inkluzija, razlike, senzibilizacija, sličnosti

Abstract

The pilot project of testing inclusive educational materials "Heroes portray the world in different ways" is intended for students with developmental disabilities in the Vukovar-Srijem County. The project focuses on educational work with students who face mild, moderate and severe intellectual disabilities and autism spectrum disorders. School librarians actively participated in the project in cooperation with classroom teachers. Collections of short stories in e-book format and supporting tools, designed for teachers, were used in the pilot testing. The goal was to support inclusive education using adapted materials and digital resources to ensure quality learning for all students, regardless of their individual needs and challenges.

A series of activities were designed to encourage the emotional and social development of students, and the development of communication skills and positive thinking. In order to work and create together, they should appreciate, respect and accept each other. Only those united in their differences can have "superpowers". In the pilot testing, the materials created in the project (a collection of short, inspiring stories in e-book format) were used, which were role models for students with developmental disabilities. List of created stories: Vještica s čarobnim rukama (The Witch with Magic Hands), Tomo u kući djeda Božičnjaka (Tom in Santa's House), Pustolovine istraživačice Matilde (The Adventures of Matilda the Explorer), Alexovo putovanje (Alex's Journey), Bob i znanstveni laboratorij (Bob and the Science Lab), Lopta je okrugla (The Ball is Round), Super Marko (Super Marko) i Liliy u svijetu umjetnosti (Liliy in the World of Art). The stories are designed to support truly inclusive classrooms and offer opportunities for all students to identify with positive role models.

Keywords: empathy, inclusion, differences, sensitization, similarities

Održivi razvoj u školskoj knjižnici s učenicima s posebnim potrebama

Sažetak

Suvremena škola inkluzivna je ustanova unutar koje školska knjižnica djeluje kao otvoreno i sigurno središte učenja i poučavanja. Čitanje, istraživanje, razmišljanje, mašta i kreativnost važni su čimbenici poučavanja i učenja, a ujedno su i ključne sastavnice kvalitetnog i poticajnog programa školske knjižnice važne za osobni, društveni i kulturni razvoj učenika. Usmjeravajući se na učenike i njihove potrebe, u knjižnici OŠ A. Cesarca Krapina velika se pozornost posvećuje i učenicima s posebnim potrebama (darovitim učenicima i učenicima s teškoćama) te se omogućuje optimalan razvoj njihovih potencijala. Informacijama neophodnima za uspješno i odgovorno djelovanje u društvu pruža im se potpora u prilagodbi novim društvenim okolnostima. Prikaz ostvarenih radionica prilagođenih izazovima današnjice i usmjerenih na sadržaje i ciljeve Agende 2030 pružit će uvid u višegodišnji održivi rad knjižnice s učenicima s posebnim potrebama. Osiguravanjem pristupa različitim vrstama građe i informacijsko-komunikacijskoj tehnologiji učenicima je omogućeno stjecanje znanja i vještina za cjeloživotno učenje. Vještine su razvijali korištenjem i izmjenjivanjem brojnih digitalnih alata i aktivnosti: istraživačkog rada, izlaganja, čitanja naglas i u sebi, stvaralačkog izražavanja, kreiranja sadržaja i sudjelovanja u igrama znanja. Osim mašte, kreativnosti i kritičkog mišljenja, razvijali su digitalne kompetencije poučavanjem i o zaštiti autorskih prava, *netiquettu* i e-sigurnosti. Uz promicanje zelene pismenosti, održivog razvoja, uvažavanja i prihvaćanja različitosti, ljudskih prava, ravnopravnosti spolova i općeljudskih vrijednosti, u radionicama se učenike poticalo na promišljanje o važnosti čitanja radi prepoznavanja svojih nadanja, strahova i

interesa neophodnih za razumijevanje sebe i svijeta oko sebe radi stjecanja znanja za aktivno sudjelovanje u društvu (uključivost).

Ključne riječi: školska knjižnica, održivi razvoj – Agenda 2030, uključivost, učenici s posebnim potrebama, cjeloživotno učenje

Abstract

The modern school is inclusive with the school library as an open and safe centre for learning and teaching. Reading, research, thinking, imagination and creativity are important factors of teaching and learning, and at the same time, they are the key components of a quality and stimulating library program important for the personal, social and cultural development of students.

Focusing on students and their needs in the library of Elementary School A. Cesarca, Krapina, great attention is paid to students with special needs (gifted students and students with difficulties) and to enabling the optimal development of their potential. With the information necessary for successful and responsible participation in society, students are provided with support in adapting to new social circumstances. The presentation of completed workshops adapted to today's challenges and focused on the contents and goals of the Agenda 2030 will provide an insight into the multi-year sustainable work of the library with students with special needs. By ensuring access to different types of materials, information and communication technology, students are enabled to acquire knowledge and skills for lifelong learning. They developed skills by using and exchanging numerous digital tools and activities, research work, presentation, reading aloud and silently, creative expression, creation and participation in knowledge games. In addition to imagination, creativity and critical thinking, they developed digital competences by teaching about copyright protection, netiquette and e-security. In addition to promoting green literacy, sustainable

development, appreciation and acceptance of diversity, human rights, gender equality and universal human values, the workshops encouraged students to reflect on the importance of reading in order to recognize their hopes, fears and interests, which are necessary for understanding themselves and the world around them, so they can acquire knowledge needed for active participation in society (inclusiveness).

Keywords: school library, sustainable development – Agenda 2030, inclusiveness, students with special needs, lifelong learning

Andreja Grošelj, Jelena Jurić Palčok, Melita Nađ

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

Jedan od novih života uništenih knjiga: radionica izrade recikliranog papira

Sažetak

Brojne su nove prilike koje se u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek pružaju uništenim knjigama, no kako nije namjera izlaganja sudionike zatrpati hrpom materijala prikupljenog tijekom više od desetljeća organiziranja i provedbi radionica kreativnog recikliranja, prikazat će se jedan od projekata koji je tijekom svih tih godina zadržao svoju popularnost: Radionica izrade recikliranog papira. Izlaganje je koncipirano kao svojevrsan vodič s pisanim objašnjenjima i fotografijama koji prikazuje cjelokupan proces nastanka novog papira od stranica uništenih knjiga i koji može poslužiti kao hodogram svima koji se žele okušati u tom zanimljivom i kreativnom pothvatu.

Budući da je izrada recikliranog papira samo jedan od načina kako uništenim knjigama udahnuti novi život, umjesto zaključka navodi se kratak pregled radionica na kojima su

do sada korištene uništene knjige, ali i ostala otpisana knjižnična građa, oprema, pa čak i namještaj.

Ključne riječi: kreativno recikliranje, otpisana knjižnična građa, uništene knjige, reciklirani papir

Abstract

In the City and University Library Osijek we provide destroyed books with many new opportunities, but since we don't want to bury you under a ton of material, gathered throughout more than a decade of organizing and running creative recycling workshops, we have decided to present you with our ongoing, most popular project, a workshop on how to make recycled paper. This presentation, in the form of a tutorial with photographs and written instructions, will show the whole process of making handmade paper from destroyed book pages so that anyone interested can easily proceed to this creative endeavour.

Considering that, making recycled paper is just one of many ways to provide new life to destroyed books, instead of closing words we are offering a quick workshop overview in which we have used destroyed books and other library materials, library equipment and sometimes, even furniture.

Keywords: creative recycling, destroyed books, recycled paper

Ivana Ostrički

Osnovna škola kralja Tomislava, Našice

Kreativni natječaj *Art(d)eko knjiga*

Sažetak

Kreativni natječaj *Art(d)eko knjiga* organizira Knjižnica Osnovne škole kralja Tomislava, Našice od 2018. godine. Natječaj se provodi tijekom ožujka i travnja uz Svjetski dan šuma (21. ožujka), Svjetski dan voda (22. ožujka), Međunarodni dan dječje knjige (2. travnja), Dan planeta Zemlje i Dan hrvatske knjige (22. travnja) te Svjetski dan knjige (23. travnja). Nagradni natječaj namijenjen je učenicima razredne nastave Osječko-baranjske županije te njihovim mentorima: školskim knjižničarima i učiteljima razredne nastave.

Svrha je Natječaja poticanje kreativnog umjetničkog izražavanja učenika uz primjenu ekoloških načela te razvijanje kulture čitanja. Cilj je izraditi knjigu koja, uz intelektualni sadržaj, naglašava umjetničku i estetsku vrijednost knjiga, primjenjujući pritom ekološka načela.

Učenici razredne nastave izrađuju umjetničku knjigu od prirodnih materijala i/ili prema načelu ponovne uporabe svakodnevnih predmeta i materijala iz kućanstva. Oblik, veličina i izgled knjige nisu propisani, a knjiga ne mora zadržati tradicionalni oblik (korice i knjižni blok). Štoviše, potiče se kreativni dizajnerski pristup u izradi knjige kao predmeta koji ima umjetničku vrijednost. Jedini su uvjeti Natječaja ekološko načelo i mogućnost čitanja sadržaja. Tekst u knjizi (pjesma ili priča bilo kojeg književnika, učenički literarni rad, enciklopedijski članak i sl.), treba biti vezan za prirodu (ekologija, godišnja doba, voda, životinje, biljke...), a odabiru ga mentori i učenici.

Najkreativnije radove, izrađene prema navedenim načelima, bira stručno povjerenstvo. Svi radovi pristigli na Natječaj objavljuju se na mrežnoj stranici <https://sites.google.com/view/artdekoknjiga/>.

Ključne riječi: Kreativni natječaj Art(d)eko knjiga, umjetnička knjiga, ekoknjiga, zelena knjižnica

Abstract

The creative competition "Art(d)eco Book" has been organized by the Library of King Tomislav Elementary School, Našice since 2018. The competition is held during March and April along with World Forest Day (March 21), World Water Day (March 22), International Children's Book Day (April 2), Earth Day and Croatian Book Day (April 22) and World Book Day (April 23). The prize competition is intended for elementary school students in Osijek-Baranja County and their mentors: school librarians and classroom teachers.

The purpose of the Competition is encouraging students' creative artistic expression with the application of ecological principles and the development of reading culture. The goal is to create a book that, in addition to intellectual content, emphasizes the artistic and aesthetic value of the book, while applying ecological principles.

Students create an art book from natural materials and/or according to the principle of reusing everyday objects and materials from the household. The shape, size and appearance of the book are not prescribed, and the book does not have to keep the traditional shape (cover and book block). On the contrary, a creative design approach in making a book as an object that has artistic value is encouraged. The only conditions of the Competition are the ecological principle and the ability to read the content. The text in the book (a poem or a story by any writer, student's literary work, encyclopaedia article, etc.), should be related to nature (ecology, seasons, water, animals, plants...) and chosen by mentors and students.

The most creative works, made according to the stated principles, are chosen by an expert committee. All works submitted to the Competition are published on the website <https://sites.google.com/view/artdekoknjiga/>.

Keywords: creative competition Art(d)eco book, art book, EcoBook, green library

Irena Bando

OŠ Jagode Truhelke, Osijek

Marija Purgar

OŠ Grigora Viteza, Osijek

Integracija mentalnog zdravlja, održivog razvoja i kritičkog razmišljanja putem islandske tehnike dubinskog čitanja

Sažetak

Izlaganje ima za cilj prikazati primjer analitičkog dubinskog čitanja tekstova ekološke tematike koje autorice ovoga izlaganja provode u svojim školskim knjižnicama na temelju iskustva *job shadowinga* u islandskoj osnovnoj školi. Priče su ujedno prepune životnih mudrosti i izazova te primjera brige za okoliš i ljubavi prema prirodi te služe kao inspirativan primjer za razvoj kritičkog razmišljanja i kreativnih vještina rješavanja problema kod mladih čitatelja. Učenicima je također dan uvid u posebnosti održivog načina života na Islandu (sva je voda pitka, 99 % čine geotermalni izvori energije, zdrav život bez šuma i sl.) i islandske obrazovne politike koja promiče suradničko učenje i zajedništvo među učenicima te razvoj empatije i emocionalne povezanosti. Autorice ovoga rada prikazat će kako koriste svoje knjižnične zbirke ekološke tematike koje dubokim i dirljivim porukama pomažu djeci i mladima da se osjećaju dijelom prirode i time mijenjaju sebe i svoja ograničenja te se pronalaze i osnažuju.

Ključne riječi: dubinsko čitanje, održivi razvoj, kritičko razmišljanje, empatija, odrastanje

Abstract

The presentation aims to display examples of analytical deep reading of texts on ecological themes conducted by the authors of this presentation in their school libraries

based on job shadowing in an Icelandic elementary school. The stories are full of with life wisdom and challenges, as well as examples of environmental care and love for nature, serving as an inspirational example for the development of critical thinking and creative problem-solving skills in young readers. Students are also provided with insights into the particularities of sustainable living in Iceland (where all water is drinkable, 99% of energy sources are geothermal, and the lifestyle is devoid of forests) and Icelandic educational policies that promote collaborative learning and unity among students, fostering empathy and emotional connection.

The authors of this paper will demonstrate how they utilize their library collections on ecological themes, which, through deep and touching messages help children and youth feel part of nature and thereby transform themselves and their limitations, finding and empowering themselves.

Keywords: deep reading, sustainable development, critical thinking, empathy, growing up

Jelena Đonović

Gradska biblioteka i čitaonica Herceg Novi, Herceg Novi

Hercegovnska knjižnica - Odjel za djecu i mlade: igrom do knjige

Sažetak

Mala lokalna hercegovnska knjižnica stalnim interakcijama s korisnicima nastoji postati „srce“ zajednice i dječjim programima definira društveni i kulturni identitet prostora. Odjel za djecu i mlade djeluje bez fizički odvojenog prostora, s jednim knjižničarom, autorom i realizatorom preko sto programa godišnje. Posvećenost, kreativnost i inovativne multidisciplinarne metode ključne su za pozitivnu reputaciju, a „dječji knjižničar novog doba“ suradnik je u nastavno-obrazovnom procesu. Kroz suvremene,

istraživačke i metode disperzivne nastave, kao podrška i obvezujuća suradnja s lokalnom zajednicom, osmišljeni su dugoročni programi trajno prilagodljivi promjenama suvremenih tehnologija, a posebno razvoju tzv. zelenih knjižnica. Programi *Časovi* i *Istraživački projekti u biblioteci* najčešće obuhvaćaju ciljeve održivih dječjih knjižnica i Agendu 2030. Realizirani su programi na otvorenom: *Put vjetra*, na prostoru Ruže vjetrova, *Trotinetijada* itd.

Knjižnica je prepoznatljiva po autentičnim, dugogodišnjim i kontinuiranim dječjim programima subotom, koncipiranim za poticanje rane pismenosti u obiteljskom okruženju: *Igrom do knjige* (5 – 8 godina) i *Čitam, maštam, stvaram...* (8 – 12 godina), na kojima se potiče čitanje uz igru, učenje tijelom, osjetilima i crtanjem te uz raspoloživa video i audio sredstva. S idejom da ovi programi prerastu u brend turističkog grada, Knjižnica ih temelji na kulturnoj baštini Boke, festivalima i manifestacijama poput Praznika mimoze, na otvorenim prostorima kao što su parkovi i stubišta te na bistama ili spomen-pločama u „gradu pisaca“. Posebno su značajni programi započeti u ovoj godini koji bi trebali postati tradicionalni – Dječji maskenbal, Mala fešta od naranče, ubuduće Cvjetna povorka, programi u okviru hortikulturnih projekata ili program Palma Nostra za mlade.

Ključne riječi: društveni i kulturni identitet, knjižničar, dječji programi, kreativnost, Herceg Novi

Abstract

City Library of Herceg Novi, as a small, local public library, constantly interacting with its users and striving to become the "heart" of the community, defines social and cultural identity of the place with its children's programs. The Department for Children and Youth operates without a physically separated space, with one librarian, author and producer of over a hundred programs per year. Commitment, creativity and inventive multidisciplinary methods are key for a positive reputation, and "children's

librarian of the new age" is a collaborator in the educational process. Through modern, research and methods dispersive classes, as support and binding cooperation with the local community, long-term programs were designed, that are permanently adaptable to changes in new technologies, especially the development of the so-called green libraries. Programs Časovi (Classes) i Istraživački projekti u biblioteci (Research Projects in the Library) most often include goals of sustainable children's libraries and Agenda 2030. Outdoor programs were implemented: Put vjetra (Road of the Wind) in the area of the Wind Rose, Trotinetijada (Scooter Day), etc.

The library is most recognizable for its authentic, long-standing, continuous children's books programs on Saturdays, conceived as part of early literacy, in a family environment: Igram do knjige (From Games to Books; 5 to 8-year-olds) and Čitam, maštam, stvaram... (I Read, Imagine, Create... ; 8 to 12-year-olds), which encourage reading while playing, learning through the body, senses, drawing, with available video and audio resources. With the idea that these programs grow into a brand of a tourist town, the Library projects them on the cultural heritage of Boka Kotorska, festivals and events, such as the Mimosa Festival, outdoors: parks, staircases, busts, commemorative plaques in the "city of writers". Particularly significant programs have started this year, and will hopefully become a tradition: Children's Masquerade, Small Festivity of the Orange. In future: Flower Parade, as part of horticultural projects, or the Palma Nostra program for the youth.

Keywords: social and cultural identity, librarian, children's programs, creativity, Herceg Novi

Keti Krpan, Dunja Lovrenčić Gašljević
Knjižnice grada Zagreba – Knjižnica Selčina

Blaženka Mavrić Vadjla
Gradska knjižnica Samobor

Od dramske igre do pripovijedanja u knjižnici

Sažetak

Knjižnica Selčina i Gradska knjižnica Samobor surađuju dugi niz godina, od nekadašnjih redovitih sudjelovanja na Smotri dječjih amaterskih kazališnih grupa *Priprema, pozor... kazalište!* održavanih u Knjižnici Silvija Strahimira Kranjčevića.

U Knjižnicama grada Zagreba puno se pažnje posvećuje dramskom odgoju, a konkretan primjer je Knjižnica Selčina u kojoj već preko trideset godina djeluje dramsko-lutkarska grupa okupljajući djecu željnu igre, zabave i glume. To su osnovnoškolci koji uz ugodno druženje u prostoru knjižnice prolaze proces od čitanja književnog predloška do stvaranja dramskog teksta, osmišljavanja scene i izrade lutaka pa sve do izvedbe predstave. Vježba se izražajno čitanje, razumijevanje teksta, odgovornost i kolegijalnost, a kraj procesa izvedba je predstave pred publikom u samoj knjižnici te u drugim knjižnicama ili školama, što osobito veseli male glumce, ali i gledatelje koje se ovim knjižničnim programom potiče na čitanje.

Dječji odjel Gradske knjižnice Samobor također njeguje dramsku umjetnost okupljajući djecu u dramsku skupinu s kojom se već petnaestak godina stvaraju kazališne predstave. U želji za razvijanjem usmenog izričaja kod djece, knjižničari su potaknuti na dodatne edukacije o pripovijedanju što je rezultiralo usvajanjem znanja o japanskom kazalištu – kamišibaju te o važnosti samog pripovijedanja. Stoga se Gradska knjižnica Samobor uključila u organiziranje državne predsmotre pripovijedanja koja se održava u Samoboru, a u sklopu manifestacije Ljeto u Samoboru organizira se i Dan

pripovijedanja na kojem sudjeluju profesionalni pripovjedači, pripovjedači amateri, ali i djeca, članovi dramske skupine Gradske knjižnice Samobor.

Ključne riječi: dramska igra, dramski odgoj, dramska grupa, kazališna predstava, pripovijedanje, poticanje čitanja

Abstract

*Selčina Library and the City Library Samobor have been cooperating for many years, since the regular participation in the show of amateur children's theatre groups *Priprema, pozor... kazalište! (Ready, steady... theatre!)*, held in the *Silvije Strahimir Kranjčević Library*.*

In the Zagreb City Libraries, a lot of attention is paid to drama education. A concrete example is the Selčina Library, where a drama-puppet group has been working for over thirty years, bringing together children eager to play, have fun and act. This group includes elementary school students who, while having a pleasant time in the library, go through the process from reading a literary template to creating a dramatic text, creating a scene and making puppets, all the way to performing a play. They practice expressive reading, understanding of the text, responsibility and collegiality. At the end of the process is the performance of the play in front of the audience in the library itself and in other libraries or schools, which is especially pleasing to the little actors, but also to the viewers who are encouraged to read with this library program.

The children's department of the Samobor City Library also nurtures the art of drama by gathering children in a drama group, which holds theatre performances for fifteen years. In the desire to develop oral expression in children, librarians were encouraged to take additional education on storytelling, which resulted in learning about Japanese theatre - kamishibai and the importance of storytelling itself. Therefore, Samobor City Library joined in organizing the national preview of storytelling, which is held in Samobor. As part of the Summer in Samobor event, a Day of Storytelling is organized,

Stručni skup *Kad se male ruke slože: održiva dječja knjižnica*, 2024.

in which professional storytellers, amateur storytellers, but also children, members of the drama group of the Samobor City Library participate.

Keywords: drama play, drama education, drama group, theatre performance, storytelling, encouraging reading

Dajana Brunac, Željana Buljat

Gradska knjižnica Zadar

Programi koji traju - pogled unatrag

Sažetak

Dječji odjel Gradske knjižnice Zadar organizira velik broj kontinuiranih programa za različite dobne skupine. U izlaganju će se predstaviti tri najdulgotrajnija programa koja su se, unatoč raznim izazovima, održala do danas.

Bebinim koracima program je za bebe i roditelje kojim se potiče rano čitanje te edukacija roditelja kroz igru i druženje u igraonici, a uključuje i vesele pjesmice uz pokret, predavanja te radionice koje održavaju knjižničarke i stručni suradnici. Program traje od 2004. godine.

Utorkom u 4 knjižničarke čitaju i pričaju priče nakon čega se održava kreativna radionica. Program je namijenjen predškolicima i roditeljima/odraslim pratiteljima s ciljem da zajedno uživaju u kreativnom stvaranju i otkrivaju kvalitetne dječje autore i ilustratore. Program traje od 1993. godine.

Svaštarnica je mjesečni program zasnovan na konceptu „otvorenog mikrofona“ kojim se tinejdžere potiče na kreativne nastupe pred vršnjacima. U program se uključuju teme iz književnosti za mlade kako bi se promicalo čitanje u opuštajućem i

prijateljskom okruženju. *Svaštarnica* je kao primjer dobre prakse uvrštena u IFLA-ine *Smjernice za knjižnične usluge za mlade*. Program traje od 2000. godine.

Ključne riječi: Gradska knjižnica Zadar, kontinuirani programi, *Bebinim koracima*, *Utorkom u 4*, *Svaštarnica*

Abstract

The children's department of the Zadar City Library organizes a large number of continuous programs for different age groups. The three longest-running programs will be presented at the conference:

Bebinim koracima (Baby steps) - a program for babies and parents that encourages early reading and parent education through play and socializing in the playroom. It includes Nursery rhymes, lectures and workshops held by librarians and professional associates. The program has been running since 2004.

Utorkom u 4 (Tuesdays at 4) - librarians read and tell stories, followed by creative workshop. The program is intended for pre-schoolers and parents/adult companions with the aim of enjoying creative creation together and discovering quality children's authors and illustrators. The program has been running since 1993.

Svaštarnica (Flea market) - a monthly program based on the concept of "open mic", which encourages teenagers to perform creatively in front of their peers. The Flea market is included in IFLA's Guidelines for Library Services for Young Adults as an example of good practice. The program has been running since 2000.

Keywords: Zadar City Library, continuous programs, Bebinim koracima, Utorkom u 4, Svaštarnica

Mirta Sorčik, Sonja Šimić

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci

Kontinuirani programi Dječjeg odjela Dječje knjižnice mira Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci

Sažetak

Otvorenjem novog knjižničnog prostora, dječji odjel u potpunosti može ostvariti svoju misiju u pružanju usluga djeci od rođenja do završetka osnovne škole (odjel za mlade poseban je prostor). U suvremeno opremljenom prostoru i uz kadrovska pojačanja, knjižničarima se otvara mogućnost za realizaciju novih programa, ali i bolju vidljivost i nadogradnju postojećih programa koji traju dugi niz godina.

Usluge dječjeg odjela temelje se na redovitoj posudbi knjižnične građe i aktivnostima koje će privući veći broj korisnika, a koje u osnovi potiču čitanje od najranije dobi, razvoj čitateljskih navika i okupljanje obitelji u knjižničnim prostorima.

U izlaganju će biti predstavljene aktivnosti dječjeg odjela koje Knjižnicu čine mjestom zanimljivih susreta i mjestom koje pruža jednake mogućnosti za svako dijete.

Naglasak će biti na programima koji su prepoznati u javnosti, značajni za lokalnu zajednicu i jednako aktualni bez obzira na to što se provode dugi niz godina.

Aktivnosti koje nudi dječji odjel po svom sadržaju podijeljene su kako bi podjednako bila zastupljena djeca svih dobnih skupina, a po rasporedu događanja dijele se na dnevne, tjedne, mjesečne i povremene aktivnosti te projekte.

Također, u izlaganju će biti naglasak i na novim tehnologijama - prisutnosti, aktualnosti i pravovremenosti svih sadržaja na društvenim mrežama te mogućnosti „stvaranja” čitatelja zahvaljujući upravo tim tehnologijama.

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci ostvarila je prostor po mjeri djeteta, a to stavlja dodatnu odgovornost na dječje knjižničare čije osobne kompetencije, komunikacijske

vještine i entuzijazam moraju biti prepoznatljivi i na visokoj razini, a što će indirektno jačati interes za neke nove programe koji će trajati.

Ključne riječi: kontinuirani programi, novi suvremeni prostor, mjesto susreta, nadogradnja usluga, jednake mogućnosti

Abstract

By opening a new modern space library, the children's department can fully realize its mission of providing services to children from birth to the end of elementary school (the youth department is a special area). In a modern equipped space, strengthened by personnel, the possibility opens up for the implementation of new programs, but also better visibility and upgrading of existing ones that have been going on for many years.

The services of the children's department are based on the regular activity of borrowing library materials and activities that will attract a larger number of users, which encourage reading from an early age, the development of reading habits, and family gatherings in library spaces.

The presentation will display the activities of the children's department, which make the library a place of interesting encounters, and which provides equal opportunities for every child.

The emphasis will be on programs that are recognized by the public, significant for the local community and equally contemporary regardless of the fact that they have been implemented for many years. The activities offered by the children's department are divided according to their content to equally represent children of all age groups, and according to the schedule of events, we divide them into daily, weekly, monthly, occasional, and project activities.

Presentation will emphasize new technologies - the presence, topicality, and timeliness of all content on social networks and the possibility of "creating" readers thanks to these technologies.

Vinkovci City Library has created a space tailored to children. This places additional responsibility on children's librarians, whose personal competencies, communication skills, and enthusiasm must be recognizable at a high level, which will indirectly strengthen a lasting interest in the new program.

Keywords: new modern space, meeting place, upgrade of services, equal opportunities

***Primjeri dobre prakse članova IFLA-ine
Sekcije za knjižnice za djecu i mlade***

Carolynn Rankin

Ujedinjeno Kraljevstvo

Ples i pjesmice za najmlađe – pozitivan utjecaj glazbe i pjevanja u knjižničnim programima za najmlađe

Baby Bounce and Rhymes – the positive intervention of music and singing in early years library programming

Sažetak

Igraonice pjevanja savršeno pristaju u narodnu knjižnicu. Mnoge knjižnice u svoje programe uključuju pjevanje, vrijeme za rimu, ples beba i rimovane pjesmice. Pjesme i dječje pjesmice spadaju u najranije susrete sa svijetom jezika i književnosti i sve se više uviđaju dobrobiti glazbene edukacije kod male djece. Pjevanje pomaže u razvoju govora, jezika i komunikacijskih vještina a može i obogatiti obiteljsku zajednicu podižući emocionalnu i društvenu dobrobit. Kako djeca budu rasla povezivat će lokalnu knjižnicu sa pozitivnim iskustvom stečenim u igraonicama pjevanja. Knjižničari koji nude glazbene radionice omogućuju pozitivnu intervenciju u razvoju djeteta i ova prezentacija će prikazati primjere dobre prakse iz Ujedinjenog Kraljevstva i Sjeverne Irske.

Abstract

Singing and rhyme time sessions are perfectly placed in the public library. Many libraries include programming for singing, rhyme time, baby bounce and rhyme. Songs and nursery rhymes are among our early encounters with the world of language and literature and there is growing recognition of the benefits of music education for young children. Singing helps to develop speech, language and communication skills and it can also enrich the family unit by boosting emotional and social wellbeing. As they grow, children will learn to associate their local library with the positive experience of rhyme time. Librarians offering musical experiences are providing a positive

intervention in child development and this presentation will share examples of good practice from the UK and Northern Ireland.

O izlagačici: Dr. Carolyn Rankin je predavačica suradnica na Sveučilištu Ulster i viša predavačica na sveučilištu Charles Sturt u Australiji. Trenutno je članica stalnog odbora IFLA-ine Sekcije za knjižnice za djecu i mlade te je revidirala i uredila IFLA-ine Smjernice za knjižnične usluge za djecu od 0 do 18 godina koje su izdane 2018. godine. Carolyn je bila suautorica i urednica mnogih knjiga uključujući *Knjižnične usluge od rođenja do pete godine* (Library services from birth to five) u izdanju Faceta. CILIP joj je 2022. dodijelio počasnu titulu kao priznanje za njen doprinos u unapređivanju profesije knjižničarstva i informacijskih znanosti te za dječje knjižničarstvo i međunarodne suradnje.

Lavra Tinta

Slovenija

Znam što si čitala prošle godine: slovenski godišnji pregled književnosti za djecu i mlade

*I Know What You Read Last Year: Slovenia's Annual
Children's and Youth Literary Landscape*

Sažetak

Svake se godine izdaje *Priručnik za čitanje kvalitetnih knjiga za mlade*, nudeći drugačiju i kritičku perspektivu godišnje produkcije knjiga za djecu i mlade u Sloveniji. Priručnik je pažljivo strukturiran u skladu s interesima čitatelja, započevši od perioda predčitanja, ključnog za razvijanje ljubavi prema čitanju, kroz osnovnu školu, sve do mladenačke publike.

Stručni odbor, koji predvodi Pionirska – centar za književnost za mlade i knjižničarstvo, u suradnji s Gradskom knjižnicom Ljubljana, pažljivo čita i procjenjuje svaku knjigu za djecu i mlade izdanu na slovenskom jeziku. Priručnik služi kao sveobuhvatan izvor za knjižničare, edukatore, učitelje i profesionalce, te omogućuje učinkovito književno i knjižnično obrazovanje prilagođeno raznovrsnim potrebama.

Iznimne knjige, koje se ističu po sadržaju i obliku u nekoj godini, anotiraju se i dodjeljuje im se prestižna oznaka Zlatne kruške. Ta oznaka postala je pouzdan izvor informacija za mentore u čitanju i čitatelje u knjižnicama i knjižarama. Štoviše, ona stoji kao simbol izvrsnosti, oznaka ponosa za izdavače koji žele objavljivati iznimne književne naslove.

Abstract

Every year, the “Manual for Reading Quality Youth Books” is published, offering a distinctive and critical perspective on the annual production of children’s and youth

literature in Slovenia. The Manual is meticulously structured to align with readers' interests, starting from the pre-reading period, crucial for fostering a love of books, extending through primary school, and transitioning to young adult readership.

An expert committee, led by Pionirska - Centre for Youth Literature and Librarianship, affiliated with the Ljubljana City Library, diligently reads and assesses every book for children and YA readers published in the Slovenian language. The Manual serves as a comprehensive resource for librarians, educators, teachers, and professionals, facilitating effective literary and library education to meet a diverse array of needs.

Outstanding books, distinguished by their content and format in a given year, are annotated and bestowed with the prestigious Golden Pear mark. This mark has become a reliable source of information for reading mentors and readers in libraries and bookshops. Furthermore, it stands as a symbol of excellence, a point of pride for publishers committed to delivering exceptional literary works.

O izlagačici: Lavra Tinta koordinatorica je događanja i bibliopedagoških aktivnosti za djecu i mlade u Gradskoj knjižnici Ljubljana u Sloveniji. Članica je uredništva *Priručnika za čitanje kvalitetnih knjiga za mlade*, u kojem proučavaju, čitaju i procjenjuju godišnju produkciju knjiga za djecu i mlade, izdanih na slovenskom jeziku. Predsjednica je Sekcije knjižnica za mlade Slovenskog knjižničarskog društva i glavna je urednica e-izdanja SeM@FoR koje izdaje Društvo.

Benjamin Scheffler

Njemačka

Level Up!: karijerno savjetovanje za mlade u Berlinskoj knjižnici za mlade

Level Up! : Job Coaching for Young Adults at the Berlin Youth Library

Sažetak

Knjižnica za mlade pri Središnjoj i državnoj knjižnici Berlin (ZLB) nudi tjedno karijerno savjetovanje za mlade. Jednom tjedno na tri sata, vanjski suradnik, profesionalni savjetnik za karijere otvori ured u Knjižnici za mlade. Predbilježbe nisu potrebne. Savjetovanje se reklamira na web stranici knjižnice, Instagramu i putem razglednica sa prepoznatljivom slikom i informacijama o programu. Najava u knjižnici označava početak tjednih konzultacija. Ovisno o broju zainteresiranih, konzultacije jedan na jedan mogu trajati preko jednog sata. Ponekad se dogovori i dodatni termin.

Uz to, jednom mjesečno stručna osoba dođe govoriti o svom poslu i svojim iskustvima na putu prema uspjehu. Ovim događajima je puno teže upravljati, nego tjednim savjetovanjima i teže je predvidjeti rezultate.

U prezentaciji ću govoriti o saznanjima, uspjesima i promašajima u dvije godine koliko održavamo i razvijamo program.

Abstract

The Youth Library at the Berlin Central & Regional Library (ZLB) offers weekly job coaching for young adults. Once a week, a professional job council from our external partners sets up shop at the Youth Library for 3 hours. The drop-in format requires no registration. It is promoted on the library's website, on Instagram and through postcards with an iconic picture and information about the program. An announcement in the library indicates the start of the weekly consultation opportunity.

Depending on the number of interested young adults, the 1:1 counselling can take up to over 1 hour. Sometimes, a second date is scheduled.

In addition to the weekly event, once a month, a professional speaks to young adults about her/his job and their experiences on their way to success. These events are much more difficult to manage than the weekly coaching, and the outcome is very difficult to foresee.

In my presentation, I will discuss the lessons, successes, and failures of the two years we ran and developed the program.

O izlagaču: Benjamin Scheffler voditelj je Knjižnice za djecu i mlade pri Središnjoj i državnoj knjižnici u Berlinu (ZLB), u Njemačkoj. Još uvijek vjeruje, nakon više od četrdeset godina rada u Knjižnici za djecu i mlade, da je to jedna od najuzbudljivijih i najsmislenijih profesija. Za više informacija o karijernom savjetovanju molim vas pišite na jubi@zlb.de.

Iskustva općinskih knjižnica i projekata za mlade diljem Latinske Amerike

Experiences of Community Libraries and Projects around Latin America for Youth

Sažetak

Što se dogodi kad zajednica nema pristup knjižnici? Što se dogodi kad knjižnica nema adekvatnu građu i programe za svoje mlade korisnike? Što se dogodi kad neka zajednica dođe na ideju da im nije potrebna „knjižnica“ da bi imali pristup omiljenom štitu? Jedna mogućnost je sasvim očigledna: muče se na različite načine; ipak postoje slučajevi u kojima sama zajednica uzme stvar u svoje ruke i sagradi svoje prostore. Ova prezentacija namjerava ponuditi kratak uvid o nekim općinskim knjižnicama i projektima u Latinskoj Americi (sankcioniranim i nesankcioniranim), koje su, barem na neko vrijeme, utočišta za mlade gdje mogu čitati što žele, družiti se i biti ono što jesu bez straha od osuđivanja od strane odraslih.

Abstract

What happens when a library fails to provide relevant readings and approaches for its younger patrons? What happens when a particular community thinks they do not need a “library” to access their favourite readings? One possibility is quite apparent: they struggle in various ways; however, there are instances in which the very community takes the matter into their own hands and builds their own spaces. This presentation intends to offer a glimpse of some community libraries and projects in Latin America (both sanctioned and unsanctioned) that, albeit just for a while, constitute a safe haven for the youth where they can read whatever they want, interact, and be themselves without the fear of grown-up judgment. Community Libraries and Projects around Latin America for Youth.

O izlagačici: (Mexico City, 1987). Postdiplomski iz moderne književnosti (Sveučilište Iberoamericana), gdje se specijalizirala za grafičke priče, spol i hipernasilje. Diplomski iz Španjolskog jezika i književnosti (Universidad Nacional Autonoma de Mexico) gdje se specijalizirala u literarnoj teoriji s fokusom na prihvaćanje i književnost za djecu i mlade. Članica dviju velikih mreža: Red Iberoamericana de Investigadores en Anime y Manga (RIIAM, Argentina) i Red de Investigadoras e Investigadores de Narrativa Grafica (RING, Chile). Trenutno je voditeljica Općinske knjižnice Alaide Foppa Community Library pri Jedinici za umjetničko povezivanje (Artistic Viculation Unit) u Sveučilišnom kulturnom centru Tlatelolco (UNAM).

Sevgi Arioğlu

Turska

**Svjedok prošlosti, izvor budućnosti: knjižnica Rami je primjer
dobrobiti za održivost i zajednicu**

*Witness of the Past, Source of the Future: Rami Library is an example of
Sustainability and Community Wellbeing*

Sažetak

Dizajn poželjan za okoliš i prihvaćanje praksi održivosti vrlo je važno za održivu knjižnicu. Knjižnica Rami štiti prirodu i služi kao primjer drugim muzejima i knjižnicama svojim iskustvima održive knjižnice. Praćenje kvalitete vode, upravljanje otpadom s brigom za okoliš, održiva infrastruktura i sustavi energetske učinkovitosti neke su od praksi održivosti koje primjenjuje knjižnica Rami. Zgrada postoji od 18. stoljeća, preuređena je iz vojnih baraka u knjižnicu, i služi kao Turski i Istarski prozor u informacijsko društvo.

Projekt biblioterapije, pripremljen u suradnji knjižnice Rami i sveučilišta Marmara, primjenjuje se kako bi se unaprijedile knjižnične usluge savjetovanja i usmjeravanja, te kako bi predvodili druge knjižnice u tom pogledu. Sveukupno je sudjelovalo 8583 ljudi kroz 72 sata teoretskih predavanja, 9 pilot aplikacija, 36 radionica za odrasle, 47 radionica za djecu, 10 panela, 48 seminara i 37 intervjua. Ovaj rad govorit će o gore navedenome.

Abstract

An environmentally favourable design and the adoption of practices that ensure sustainability are very important for a sustainable library. Rami Library both protects the environment and sets an example for other museums and libraries with the sustainable library experience it offers. Water quality monitoring, environmentally

sensitive waste management, sustainable infrastructure and energy efficiency systems are some of the sustainable practices of Rami Library. The building has been in existence since the 18th century and was transformed from a military barracks into a library. It serves as Turkey's and Istanbul's window to the information society.

The bibliotherapy project, developed in partnership with Rami Library and Marmara University, is being implemented in order to improve library counselling and guidance-oriented user services and to pioneer other libraries in this regard. A total of 8583 people was reached through 72 hours of theoretical training, 9 pilot applications, 36 adult workshops, 47 children's workshops, 10 panels, 48 seminars and 37 interviews. The presentation will be given in this framework.

O izlagačici: Sevgi Arioğlu ima 23 godine iskustva u školskom knjižničarstvu i direktorica je osnovnoškolskih i srednjoškolskih knjižnica KoC škole. Ona je Regionalna direktorica Međunarodnog udruženja školskih knjižničara (IASL) za Bliski istok i Sjevernu Afriku. Članica je IFLA-ine Sekcije za knjižnice za djecu i mlade. Jedan je od njezinih životnih mota jest da su književnost, biblioterapija, čitateljski klubovi, kao dionici fokusirani na obrazovne procese, razvoj i transformaciju, važni za opću dobrobit.

Nathalie Soini

Kanada

***Drag pričanje priča u kanadskim
narodnim i osnovnoškolskim knjižnicama***

Drag Storytime at Canadian Public and School Libraries

Sažetak

Ako niste prisustvovali satovima priča koje vode *drag queenovi* u školskoj ili narodnoj knjižnici, propuštate fantastično, zabavno i inkluzivno iskustvo. Nažalost, ne misle svi da bi *drag queenovi* trebali pričati priče djeci. Zapravo, takvo pričanje priča postalo je prijeporan a ponekad i opasan događaj.

Iako je pričanje priča koje vode *drag queenovi* sve popularnije, neke roditeljske skupine, vjerske organizacije i druge grupe ne žele ih u svojim zajednicama i to vrlo glasno izražavaju. U članku novina *The Globe and Mail* (velike kanadske novine) iz 21. kolovoza 2023. novinar Jason Ellis pojašnjava da je pričanje priča *drag queenova* kontroverzno jer neki „roditelji vjeruju da su oni „primarni edukatori“ kada se radi o takvim pitanjima“ i ne žele da se njihova djeca izlažu LGBTQ2S+ zajednici.

Knjižnice i škole koje organiziraju pričanje priča *drag queenova* moraju dvaput razmisliti prije nego ih ugoste. Također moraju pripremiti detaljan plan u slučaju nepredviđene situacije, ako dođe do demonstracija, protesta ili drugih konflikata koji bi mogli izbiti kada se ugošćuju takva događanja.

Ova prezentacija će izdvojiti pozitivne i inspirativne učinke koje pričanje priča *drag queenova* ima na sve nas.

Abstract

If you haven't attended a Drag Storytime at a school or public library, you are missing out on a fantastic, fun, and inclusive experience. Sadly, not everyone feels that Drag Queens should be telling stories to children. In fact, Drag Storytimes have become contentious and sometimes even dangerous events.

*Even though Drag Storytimes have been growing in popularity, some parent groups, religious organizations, and other groups do not want them in their communities, and they have been very vocal about it. In an article from *The Globe and Mail* (a major Canadian newspaper) dated August 21, 2023, journalist Jason Ellis explains that Drag Storytimes are controversial because there are "parents who believe they are the 'primary educators' when it comes to these matters" and they do not want their children exposed to the LGBTQ2S+ community.*

Libraries and schools who organize Drag Storytimes must think twice before hosting them. They must also create detailed contingency plans in case of demonstrations, protests, or other conflicts that may arise from hosting these events in their schools. This presentation will highlight the uplifting and positive impact Drag Storytimes have on all of us.

O izlagačici: Nathalie Soini je Obrazovna knjižničarka na Queen's Sveučilištu u Kingstonu u Ontariu u Kanadi. Knjižničarka je od 2003. i imala je mnoge uloge u posljednjih dvadeset godina kao koordinatorica Zajedničkih učionica (Learning Commonsa) (2005 – 2015), voditeljica informacijskih usluga (2015 – 2022), knjižničarka za vezu odjela poput studija francuskog, njemačkog, španjolskog, talijanskog, portugalskog i autohtonih studija (2003 – 2020). Trenutno je knjižničarka za vezu studenata koji žele predavati u višim razredima osnovne škole, francuskog kao drugog jezika za sve obrazovne studije i za školu engleskog jezika.

Huey Bin Heng

Singapur

Dječja knjižnica bioraznolikosti S.E.A. akvarija

Children's Biodiversity Library by S.E.A. Aquarium

Sažetak

Dječja knjižnica bioraznolikosti S. E. A. Akvarija je partnerska suradnja između Nacionalnog knjižničnog odbora u Singapuru (NLB) i World Sentosa Resorta (RWS). To je prvi tematski prostor za učenje morske bioraznolikosti za djecu u Narodnoj knjižnici u Singapuru, s ciljem pobuđivanja ljubavi i aktivnosti prema morskoj bioraznolikosti kod djece.

Ulaskom u prostor djeca će se odmah baciti na uzbuđljivo putovanje puno otkrića i prigrliti čuda morske bioraznolikosti kroz raznolik niz zanimljivih i interaktivnih zona. One uključuju do strop visoki stup nalik koraljnom grebenu i pripadajućim slikama koje pomažu roditeljima i djeci da nauče o važnosti koraljnog grebena u morskoj bioraznolikosti, kolekciju primjeraka morskih životinja uključujući ljuske jaja morskog psa i kosture koralja, digitalni sadržaj iz akvarija, vanjski izlog šume mangrova koji podupire programe presađivanja za djecu koje provodi RWS i Podmornicu, izdvojen prostor, osmišljen da izgleda poput podmornice kako bi djeca uronila u obrazovne programe.

Smještena u ponovno otvorenoj Središnjoj narodnoj knjižnici, ova knjižnica sadrži i osvježenu zbirku dječjih knjiga i materijala o raznim temama kako bi zainteresirala djecu (od 0 do 12 godina) za čitanje i učenje.

Abstract

The Children's Biodiversity Library by S.E.A. Aquarium, is a partnership between the National Library Board, Singapore (NLB) and Resorts World Sentosa (RWS). It is the first marine-biodiversity themed learning space for children in a public library in Singapore, with the aim of inspiring love and action for marine biodiversity in children.

Stepping into the immersive space, children will immediately embark on an exciting journey of discovery and embrace the wonders of marine biodiversity, through a diverse range of engaging and interactive features in the various interactive zones. These include a floor-to-ceiling column with coral-like features and accompanying infographics to help parents and children learn about the important role that coral reefs play in marine biodiversity, a collection of marine specimens including shark egg cases and coral skeletons, digital content from the aquarium, an outdoor mangrove showcase in support of the mangrove repotting programmes conducted by RWS for children, and The Submarine, a dedicated space, designed to resemble a submarine to immerse children in educational programmes.

Located in the newly reopened Central Public Library, this space also houses a refreshed children's collection comprising books and reading material across a wide range of topics to engage children (aged 0-12 years) in reading and learning.

O izlagačici: Huey Bin vodi strateško planiranje, razvoj i primjenu programa za djecu i tinejdžere u svim singapurškim narodnim knjižnicama, uključujući razvoj Zona za učenje, planove usluga za djecu, mlade, tinejdžere i djecu iz siromašnijih obitelji te *Read@School* (Čitaj-u-školi), čitalački program za osnovne i srednje škole. Njezini nedavni projekti uključuju *World and Us Zone* (Svijet i Mi Zona) – koji omogućuje materijale za čitanje iz cijelog svijeta, *Storyteller Cove* (Pripovjedačeva uvala) i *Spark!LabTM* (Laboratorij Iskrica), prostor za stvaranje novih ideja za djecu i *Teenspace* (Teenprostor) – koji promovira individualne i zajedničke koristi čitanja, učenja i socijalizacije među tinejdžerima, te *Book Bugs* (Knjiški Moljci) – promociju igračih karata. Huey Bin Heng, glavna je knjižničarka (za djecu i tinejdžere) u Nacionalnom knjižničnom odboru u Singapuru.

Marianne Martens

Sjedinjene Američke Države

„Vesela pobuna“ u vrijeme cenzure , smanjenja sredstava i državne kontrole: subverzivne radnje koje štite knjižnice u Americi

“Joyful Opposition” in an Age of Censorship, Defunding, and State Control:
Subversive Actions to Protect Libraries in America

Sažetak

U novije vrijeme, Sjedinjene Američke Države doživjele su do sad neviđene i nedemokratske napade na knjižnice od zabrane knjiga, smanjenja sredstava, do zakona koji kriminaliziraju knjižničarstvo. Sadržaji koji su različiti ili se odnose na LGBTQIA+ stanovništvo, posebno ako je takav sadržaj namijenjen mladima, napada se u do sada neviđenim razmjerima. U 2022., Američko društvo knjižničara (ALA) zabilježilo je 1 269 zahtjeva za cenzuru knjiga i pisanih izvora. Guverner Floride DeSantis donio je zakone koji podupiru cenzuru i njegov „Ne reci Gay“ zakon „zabranjuje nastavu i materijale za učenje povezane sa spolnim identitetom i seksualnom orijentacijom za učenike od vrtića do trećeg razreda“ (Robinson, b.d., dio 4). U Idahu, u državi Michigan i u Missouriju, vlade su pokušale knjižnicama ukinuti financiranje. U državi Arkansas izglasan je zakon na prijedlog guvernerke Sarah Huckabee Sanders, kojim tužiteljstvo može kriminalizirati učitelje i knjižničare. No unatoč tim napadima, knjižnice se koriste više nego ikada prije, s novim i proširenim ulogama, od potpore imigrantima, do držanja predavanja o digitalnoj pismenosti i inkluziji, pristupu državnim uslugama i radnom osposobljavanju, te čak omogućuju pristup hrani za mlade i njihove obitelji (Jaeger & Sarin, 2016.). Umjesto da odustanemo od knjižnica, vrijeme je za „veselu pobunu“ (Helmick, 2024.). Od tinejdžerskih čitateljskih klubova zabranjenih knjiga do umirovljenih knjižničara koji se organizirano suprotstavljaju, do organizacija koje daju potporu poput Američkog

knjižničarskog društva (ALA) i *Svake knjižnice* (Every library). Naši bibliotekarski studiji također se moraju prilagoditi tako da diplomanti budu spremni uz lekcije iz političke pismenosti i zagovaranja.

Abstract

In recent years, the United States has seen unparalleled and undemocratic attacks on libraries, from book-banning, to defunding, to bills criminalizing librarianship. Content that is diverse or related to LGBTQIA+ populations, especially when such content is for young people, has been attacked at a rate never before seen. In 2022, the American Library Association documented a record 1,269 demands to censor books and resources (UABB, 2022, par. 1). Florida Governor DeSantis has passed laws endorsing censorship, and his "Don't Say Gay" law "bans lessons and instructional materials related to gender identity and sexual orientation for students in kindergarten through third grade" (Robinson, n.d., par. 4). In Idaho, Michigan, and Missouri, governments have attempted to defund libraries. And a law passed in Arkansas by Governor Sarah Huckabee Sanders, asserts that prosecutors can now criminalize librarians and educators. Yet despite these attacks, libraries are being used more than ever, with new and expanded roles, from supporting immigrants, to providing lessons in digital literacy and inclusion, access to government services and job training, and even access to food for young people and their families (Jaeger & Sarin, 2016). Rather than give up on libraries, it is time to resist with "joyful opposition" (Helmick, 2024), from teens' own banned books reading clubs, to retired librarians who are organizing and fighting back, to efforts by our supporting organizations such as the American Library Association and Every Library. Our MLIS degree also needs to adapt, so graduates are prepared with lessons in political literacy and advocacy.

O izlagačici: Marianne Martens profesorica je na Državnoj školi za Informacije u Kentu (Kent State University), i trenutno predsjedica IFLA-inom Sekcijom za djecu u mlade. Proučava međusobno povezana područja pismenosti, knjižničnih usluga za mlade i izdavaštva. Napisala je knjige *Izdavači, Čitatelji i Digitalni angažman* (Publishers, Readers and Digital Engagement) i *Vječna fanovska domena Harryja Pottera* (The Forever Fandom of Harry Potter). Bila je glavna istraživačica na USAID potpori u Sjeveroistočnoj Nigeriji i trenutno je Fulbrightova stipendistica. Martens je sudjelovala na mnogim međunarodnim i državnim odborima, uključujući i žiri za nagradu H.C. Andersen. Prethodno, Martens je bila do predsjednica izdavačke kuće North-South Books. Više o njoj možete pročitati na mariannemartens.org.

Literatura

Jaeger, P.T. and Sarin, L. C. (2016). All Librarianship is Political: Educate Accordingly. *The Political Librarian* 2(8). <https://openscholarship.wustl.edu/pollib/vol2/iss1/8>

Robinson, I. (2023, February 23). What Florida stands to lose from its war on books and Black history.

Legal Defense Fund. <https://www.naacpldf.org/florida-war-on-black-history/>

United Against Book Bans. (2024). Infographic.

<https://uniteagainstbookbans.org/2022-book>

Sarah A. Evans

Sjedinjene Američke Države

Radio emisije kao održivi knjižnični programi u teškim vremenima

Radio Broadcasts as a Sustainable Library Program in Hard Times

Sažetak

Ekstremno vrijeme, zdravstvene krize i ostali događaji mogu mladima ograničiti izravan pristup prilikama za učenje. Za održivo rješenje ovom problemu program *Raise Up Radio in Libraries - RURL* (Ustanite – Radio program u knjižnicama) oslanjajući se na postojeće resurse zajednice stvara dostupan, obrazovni sadržaj kroz suradnje i partnerstva. Spaja škole, knjižnice i muzeje s mladima i njihovim obiteljima u ruralnim zajednicama kroz razvoj i dostupnost znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike (STEM) putem lokalnih radio stanica. Program koristi radio kao sredstvo distribucije programa zbog lakog direktnog pristupa sadržaju i pripadnicima zajednice.

Knjižnice u ruralnim područjima u dvije američke države razvile su lokalne STEM radio programe u partnerstvu s mladima i njihovim obiteljima, koristeći najbolje prakse za pravedan angažman u učenju. Mladi su izabrali njima zanimljive STEM teme i proveli intervju s lokalnim stručnjacima. Starija djeca pisala su scenarije za emisije i stvarala audio materijale. Prije nego što je svaka emisija emitirana na lokalnom radiju, knjižnica je pripremila i distribuirala jednostavne STEM komplete koje su korisnici mogli koristiti kod kuće uz slušanje uputa na radiju. U ovoj prezentaciji, prikazat ću nabolje prakse stečene za vrijeme ovog projekta, koji se može primijeniti i u vašoj knjižnici.

Abstract

Extreme weather, health crises, and other events can limit young people's access to hands-on learning opportunities. For a sustainable solution to this problem, the "Raise

Up Radio in Libraries” (RURL) program leverages existing community resources to create accessible educational content through collaborative partnerships. It connects libraries, schools, and museums with youth and families in rural communities by developing and delivering science, technology, engineering, and math (STEM) content over local radio stations. The project utilizes radio as a program distribution because of its low barrier for direct access to content by community members.

Libraries in the rural areas of two US states developed locally produced STEM radio programs in partnership with youth and families, using best practices for equitable engagement in learning. The young people selected STEM topics of personal interest and conducted interviews with local experts. Older children wrote broadcast scripts and mixed audio files. Before each episode was broadcast on local radio, the library prepared and distributed related simple STEM activity kits for library patrons to use at home for radio program enhancement. In this presentation, I will share best practices learned during this project which can be applied in your library.

O izlagačici: Sarah A. Evans profesorica je u mandatu na Koledžu za Informacije na Sveučilištu North Texas. Trenutno je ravnateljica knjižničnog programa za Djecu i mlade i sudirektorica Laboratorija za višestruke pismenosti. Njezino istraživanje proučava pismenosti i identitete preuzete u svojevremenom, samostalnom učenju. Dr. Evans ima diplomu iz drame, magisterij iz bibliotekarstva i informacijskih znanosti, i doktorat iz filozofije znanosti učenja sa sveučilišta Washington, kao i certifikat za učitelja sa Western Washington Sveučilišta.

Organizatori stručnog skupa

Hrvatsko knjižničarsko društvo

c/o NSK

Hrvatske bratske zajednice 4

10000 Zagreb

Tel. + 385 1 6159 320

E-mail hkd@hkdrustvo.hr

Knjižnice grada Zagreba

Knjižnica Medveščak, Odjel za djecu i Odjel za mladež

Gradska knjižnica

10000 Zagreb

E-mail kgz@kgz.hr

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Hrvatske bratske zajednice 4

10000 Zagreb

Tel. +385 1 616 4002

E-mail informacijski.centar@nsk.hr

Članovi/-ice organizacijskog i programskog odbora:

Dunja Marija Gabriel, Ida Gašpar (predsjednica), Jagoda Ille, Ketii Krpan, Luka Kvesić, Marianne Martens, Branka Mikačević, Morana Peranić, Jasenka Pleško, dr. sc. Kristina Romić, Sara Semenski, Anita Spevec, Marina Šimić, Sonja Šimić, Lavra Tinta

Program je sufinanciran sredstvima

Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i Grada Zagreba.

Nakladnik

Hrvatsko knjižničarsko društvo

Za nakladnika

Jasenka Pleško

ISBN 978-953-8176-28-9 (elektroničko izdanje)

Lektura i prijevod

Maja Krulić-Gaćan i Margareta Matijević Kunst

Korektura i prijelom

Jagoda Ille

Dizajn logotipa

Maja Čabrijan

Mjesto izdanja

Zagreb

Godina izdanja

2024.

